

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
HOUTEN**

04 De hand
aan de ploeg

07 Van Iona
tot Bass Rock

10 Meester, predikant, politicus

Een oproep tot waarachtige bekering

ds. M.G. van Middendorp, Leerdam

Waarachtige bekering is een eis Gods. Tot wie komt die oproep? Gods knechten worden geroepen en uitgezonden om deze boodschap (eis) te verkondigen. Dat gebeurde al onder het oude bondsvolk en nu, ten tijde van de nieuwtestamentische bedeling, gebeurt dat nog steeds. Die boodschap wordt zelfs aan heidenvolkeren verkondigd.

► De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot den HEERE.

Jesaja 55:7a

Jesaja spreekt tot de goddeloze en ongerechte lieden. Zijn dat de moordenaars, de spotters, de ontuchtigen, de dieven? Ja, die ook, maar laten we niet vergeten dat wij

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE HOUTEN

Op 4 januari 1987 belegt de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht voor de eerste keer een kerkdienst in Houten. Als plaats van samenkomst fungeert het sociaal-cultureel

centrum De Grote Geer aan de Snoeksloot. Omdat de 'proefdiensten' in Houten in een behoefte voorzien, ontstaat er in 1988 een afdeling van Utrecht. Op 23 november 1989 wordt deze afdeling reeds zelfstandig. Vanaf januari 1991 worden de kerkdiensten in het Agrarisch Opleidingscentrum aan de Randhoeve gehouden. Op 28 maart 1998 plaatsen ds. C. Harinck en ouderling J.H. Doeven een gedenksteen in de in aanbouw zijnde Eskolkerk aan de Poldermolen. Op 18 december van hetzelfde jaar neemt ds. Harinck de nieuwe kerk (met 550 zitplaatsen) officieel in gebruik. Hij spreekt daarbij over Numeri 13:24. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Dit is van den HEERE geschied'. De gemeente telt 389 belijdende leden en 245 doopleden.

allemaal goddeloos zijn geworden, dat is: los en leeg van God. We zijn zonder God in de wereld; ja, méér nog: we zijn vijanden van God. Krachtens schepping leefde de mens in Gods gunst en gemeenschap en daarin vond hij zijn hoogste lust. Als gevolg van Adams diepe val zijn we van God afgescheurd. Wij hebben de ongerechtigheid liefgekregen bóven de gerechtigheid. Dat komt in de vrucht van ons leven toch wel openbaar? Als we om ons heen zien, dan moeten we erkennen dat de wereld vol ongerechtigheid is.

Geen lust

Nu persoonlijk. Hebben wij onszelf al als een goddeloze leren kennen? Het kan zijn dat we voor de mensen om ons heen een keurig, net, godsdienstig leven leiden. Maar kijk eens in uw, in jouw hart. Hoe waar is het toch dat we geen lust hebben aan de kennis van Gods wegen. Mocht de Heilige Geest ons er maar aan ontdekken. Als dat achterwege blijft, menen we geen bekering van node te hebben. Dan gaan we mét de oproep tot bekering nog voor eeuwig verloren.

Als we door genade mogen leren dat we vijanden van God zijn, dan wordt het ons een wonder dat we de oproep aan de goddeloze nog mogen beluisteren over het verlaten van de weg der goddeloosheid. 'Verlaten' is: zich afkeren. De ontdekkende bediening van Gods Geest maakt dat wij op die brede weg niet verder meer kunnen en willen reizen.

Dan wordt de leegheid van een leven zonder God beweend. Het wandelen op de brede weg der zonde wordt dan onze grote smart. Dan wordt de bezem genomen om te proberen de zonde uit ons huis en hart te vegen. Dan is het: Henen uit, henen uit!

Dan wordt de zonde gehaat, omdat God die haat. Zulke zielen vlieden de zonde, niet om daarmee de hemel te verdienen, maar vanuit de begeerte om heilig voor God te mogen leven.

Wij hebben de ongerechtigheid liefgekregen bóven de gerechtigheid.

Hij is het zo waard om gevreesd, gediend en geprezen te worden. Een mens zondigt met woorden, werken en gedachten. Nu, onze tekst spreekt ook over het verlaten van de ongerechte gedachten. In de praktijk van het leven is het mogelijk dat een mens in het openbaar de ongerechte wegen verlaat, maar in gedachten de zonde blijft vasthouden en misschien zelfs wel blijft koesteren. In de weg van de waarachtige bekering verlaat een mens niet alleen zijn zondige werken, maar ook zijn zondige gedachten. Als de Heere werkelijk ons allerhoogst en eeuwig goed geworden is, dan komt dat hierin tot openbaring dat we de zonde met wortel en tak begeren uit te roeien.

Inkeer tot onszelf

In het verlaten van de goddeloze weg en van de ongerechte gedachten bestaat nu de waarachtige bekering. Wat is 'bekering'? Dat is: een inkeren tot zichzelf, een afkeren van de zonde en een wederkeren tot de Heere. Dan komt er een droefheid

naar God openbaar om der zonden wil. Dan gaat men vragen: Heere, zou U met zo'n groot beest nog van doen willen hebben?

De HEERE zegt bij monde van de profeet Ezechiël: 'Zo waarachtig als Ik leef (...), zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve' (Ezech. 33:11a). De Heere is goed en gaarne vergevend, en van grote goedertierenheid allen die Hem aanroepen. Hij vergeeft menigvuldig, ja, Hij zal niet afstoten die tot Hem zich ter genezing wenden.

We lezen in het evangelie van Lukas over de gelijkenis van de farizeeër en tollenaar. De tollenaar stond met een doorleefde schuld achter in de tempel en beleed na ernstig overleg zijn boze daân. De Heere zei over hem: 'Ik zeg ulieden: Deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis' (Luk. 18:14a).

Dit alles doet Christus naar het vrije van Zijn soevereine ontferming. God stapt niet over de zonde heen, maar delgt die uit in het bloed van Zijn geliefde Schootzoon Jezus Christus. Hij is met de overtreders gesteld geweest en Hij heeft de zonde van Zijn bruidskerk gedragen, en Hij heeft voor de overtreders gebeden. Wat een wonder van genade! Mochten we met de bruid maar leren roepen: 'Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten!' (Hoogl. 4:16).

Kerk, verwonder u over Hem Die dood geweest is en Die eeuwig leeft. De bruid en de Bruidegom horen bij elkaar. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

De vrouwen hebben haar doden uit de opstanding wedergekegen; en anderen zijn uitgerekte geworden, de aangeboden verlossing niet aannemende, opdat zij een betere opstanding verkrijgen zouden.

Hebreeën 11:35

HET GELOOF IN HET LIJDEN

Petrus bemoedigt de verstrooide vreemdelingen met deze woorden: '... wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt' (1 Petr. 5:9). Ook Paulus wijst de verdrukten op het lijden dat anderen vóór hen hebben doorstaan. Dat zij dan sterker hopen op de verlossing, welke ook zij door het geloof zullen verkrijgen.

In het bijzonder trekke het de aandacht dat de apostel voorbeelden noemt van hen die in zeer zwaar lijden en bijzondere verdrukking waren. De vreselijke ellenden hier genoemd, waren niet naar de gewone bedeling van Gods voorzienigheid. Ze werden onder de toelating Gods aangedaan door de wreedste vijanden van degenen die de Heere vrezden.

Van de oudste tijden af zijn de christenen vervolgd, niet om eigen schuld, niet om begaan onrecht, maar om hun geloof en om hun oprechte belijdenis van de levende God. En in de bitterste vervolgingen blonk de heerlijkheid van het geloof. De bijzondere heerlijkheid van de kerke Gods blinkt niet alleen uit in heldendaden, maar in het bijzonder ook in overstelpende ellenden. Ziet de wereldling op het bedrukte, arme, verachte en gehate volk, het kan hem slechts verharden en dat volk

► nog meer doen versmiden. Maar indien ons oog ook maar enigszins geopend mag worden voor het heil dat God Zijn volk deelachtig maakte, wij zullen met verwondering worden vervuld vanwege de heerlijkheid, die in de diepste verdrukkingen en onder het gruwelijkste geweld der wereld uitblinkt. Door het geloof worden de verdrukten en door onweder voortgedrevenen getroost, verkwikt en versterkt om het kruis te dragen dat hun is opgelegd. God komt aan Zijn eer en in de ziel der ware Sionieten wordt de gunst Gods verheerlijkt. Dit doet alle leed verzachten.

In het tweede boek der Makkabeeën worden ons twee aangrijpende voorvallen verhaald. Daarop heeft, naar vermaarde uitleggers oordelen, Paulus het oog gehad. Het zijn de marteldood van Eleazaer en die van zeven broeders en hun moeder. Eleazar was een der voornaamste Schriftgeleerden. De heidense vijanden wilden hem dwingen zwijnevlees te eten. Men brak Eleazar de mond open, doch hij spuwde het onreine vlees uit en hij bestrafte hen die Gods geboden verachtten. In het aangezicht van de dood bood men de negentigjarige grijsaard hem geoorloofd vlees te brengen; alleen had hij te veinzen varkensvlees te nuttigen. Maar Eleazar weigerde ook dit, opdat de jeugd niet werde verleid en zich verschonen zou daarmee dat ook hij heiden geworden was. 'Wat heb ik eraan', zo sprak hij, 'of ik nu alzo de straf der mensen ontvlood, daar ik, levend of dood, Gods handen niet ontvlieden kan?' Onder de slagen van zijn vijanden waren zijn laatste woorden: 'De Heere, Wie niets verborgen is, weet, dat ik van deze slagen en grote smart die ik aan mijn lichaam verdraag, bevrijd had kunnen zijn, als ik gewild had; maar wegens mijn ziel lijd ik het gaarne, om Gods wil'. Zo stierf hij, de aangeboden verlossing niet aannemende.

► wordt vervolgd

De hand aan de ploeg

ds. M. Karens, Middelburg

De vakantieperiode is weer voorbij. De zomermaanden waarin ook het kerkelijk leven soms lijkt stil te liggen, zijn voorbijgevlogen (Ps. 90:10). Gelukkig mocht de prediking van Wet en Evangelie van rustdag tot rustdag voortgaan. Hoe staat het met het (rijk) gestrooide zaad op de akker van uw en jouw hart? Is er de blijvende vrucht in ons leven?

Nu komt de r weer in de maand. In het verleden bracht dat voor mij als drogist weer de verkoop van levertraan! Vooral de ouderen onder ons hebben aan dit gezonde 'winterproduct' vaak nog bittere herinneringen. Maar nu betekent de maand september dat na de rust van de zomer het 'winterwerk' in de kerkelijke gemeente weer wacht. De kerkbodes geven het aan: De zondagsschool is weer gestart. De catechisaties gaan weer beginnen. Er worden weer huisbezoeken afgesproken. Het verenigingsleven komt weer op gang. Het kerkenwerk neemt in alle facetten weer een aanvang.

De noodzaak

In zijn brief aan Timótheüs schrijft Paulus over het ontzettende bederf in de laatste dagen (2 Tim. 3 en 4). Maar ook spoort hij aan tot vasthouden aan de Schriften en aan de gezonde leer. De opdracht, voor de ambtsdragers en alle werkers in het verenigingsleven is: Draag het Woord uit; houd aan tijdig en ontijdig, weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer. Deze opwekking is heel nodig. Want er zal een tijd zijn, wanneer de mensen de gezonde leer niet zullen verdragen, maar ketelachtig (zoeken naar iets nieuws) zijnde van

gehoor, zullen zij leraars zoeken naar hun eigen begeerlijkheden. En hun gehoor van de waarheid afwenden! Maar gij, die staat aan het begin van de arbeid op de akker van de gemeente, wees wakker(!) in alles, lijd verdrukkingen; doe het werk van een evangelist; maak dat men

► Er worden weer huisbezoeken afgesproken.

van uw dienst ten volle verzekerd zij. Het onfeilbare Woord van God en de leer der godzaligheid (ook in de belijdenisgeschriften zo helder verwoord) moeten centraal staan bij al ons kerkelijk werk.

Huisbezoek

Een belangrijke taak in de komende maanden is - naast catechese - ook het huisbezoek. Huisbezoek ontvangen is niet altijd gemakkelijk. Huisbezoek doen is dat evenmin. Het opzien is groot. Ambtsdrager en gemeentelid zijn samen op weg naar de rechterstoel van Christus, samen op reis naar de eeuwigheid. Dit legt zoveel gewicht op het bezoek. Naast de vragen over de persoonlijke en de gezinsomstandigheden gaat het bezoek toch vooral over de vraag, gericht op het hart: Wat is uw en jouw enige troost in leven en in sterven? De ernstige vraag moet zijn: Wat heeft de prediking van het Evangelie uitgewerkt? Want het is een reuk des doods ten dode, of een reuk des levens ten leven. Er is geen tussenweg.

Ons werk in Gods Koninkrijk is wel vol gebrek, maar dit werk is nooit zonder verwachting!

Daarom is het gebed voorafgaande aan het huisbezoek zo noodzakelijk. De ambtsdragers buigen voordat zij van huis gaan hun knieën. Buigen u en jij ook de knieën voordat de broeders aanbellen? Met de bede of de Heere in het bezoek wil meekomen!

Onbekwaam

Het werk is niet alleen veel, maar vooral uiterst verantwoordelijk. Wat kan het opzien groot zijn in het hart van de ambtsdragers, maar ook bij de leiding van de verenigingen en de zondagsschool. Wat kan de onbekwaamheid persoonlijk worden gevoeld! Wie is tot deze dingen bekwaam? De Heere Jezus heeft het Zijn discipelen (en in hen alle ambtsdragers) voorgehouden: Zonder Mij kunt gij niets doen (Joh. 15:5). Niets, helemaal niets. Maar ook wekt Hij, de grote Ambtsdrager, de Zijnen op: Ik ben de Wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht. Hoe onmisbaar nodig is bij dit werk de zegen van de HEERE. Daartoe is een biddende gemeente onmisbaar: Wij bidden U, verleen hun meer en meer zodanige gaven, als hun in hun bediening nodig zijn; de gave van wijsheid, van kloekheid, van onderscheiding en van weldadigheid. Opdat Uw heilige Naam daardoor grootgemaakt wordt en het Rijk van Uw Zoon Christus bevorderd mag worden! Mag u en jij zo'n lastdager in de gemeente zijn?

Ons werk in Gods Koninkrijk is wel vol gebrek, maar dit werk is nooit zonder verwachting! 'Is er een handvol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon' (Ps. 72:16). De opdracht is: zaaien, planten en natmaken. Drie werkzaamheden voor de ambtsdragers, de jufs en de meesters van de zondagsschool, voor de leiding van de verschillende verenigingen. Het zal God zijn, Die de wasdom geeft. Aan de arbeid, op hoop van zegen! De hand van de Knecht van de Vader staat garant. 'Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlenen en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkig voortgaan' (Jes. 53:10).

Muren van Jeruzalem

De Heere bouwt Zijn gemeente. Het is ten diepste niet ons werk, maar Zijn werk. Het werk van de drie-enige God. Dat was ook de geloofsovertuiging van Nehemia toen hij ging bouwen aan de muren van Jeruzalem. De vijanden waren veel en sterk. Net als in dit komende seizoen. Maar: 'God van de hemel, Die zal het ons doen gelukken, en wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen' (Neh. 2:20). Eerst ziet Nehemia omhoog. Het is God Die Zijn zegen geven zal en Die zorgt voor de voortgang van Zijn werk. Daarom gaan mensen uit het stof aan het werk in de gemeente, omdat de Heere bezig is met Zijn werk. Het gaat om het werk van God dat Hij doet door Zijn Woord en Geest. Dat is bemoedigend en geeft aan dat dit werk in Zijn Koninkrijk nooit tevergeefs is. Paulus besluit zijn rijke hoofdstuk over de opstanding van Jezus Christus met een opdracht en een belofte voor het kerkelijk werk, ook in het seizoen 2023-2024: 'Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere' (1 Kor. 15:58). ♦

Student(en)stad

Beste studenten,

Het nieuwe studiejaar gaat weer beginnen. Vanuit de veiligheid van de reformatorische middelbare school stap je het seculiere studieleven in. Je zult merken dat veel studiegenoten je respectvol benaderen. Tegelijkertijd zul je er tegenaan lopen dat de wereld van de studieinstelling letterlijk 'goddeloos' is, leeg van God. Daarmee bedoel ik niet alleen dat je geconfronteerd zult worden met opvattingen die tegen de Schrift ingaan, maar vooral dat er voor Hem geen plaats is. Zijn Naam wordt niet genoemd. Zijn Woord gaat niet open. Zijn heerschappij wordt verworpen. Hoe zul jij als christenjongere hierin staande blijven? Want bedenk: met een onvernieuwd hart is ook jouw leven goddeloos!

Waar ben je?

Meestal staat de universiteit of de school niet in je woonplaats. Dat betekent op-en-neer reizen of een kamer zoeken. Je krijgt nieuwe vrienden die op afstand wonen en misschien word je wel lid van een studentenvereniging. Hierdoor ben je wellicht minder dan vroeger aanwezig in je thuisgemeente. Begrijpelijk, maar gevaarlijk. Zo gemakkelijk kun je juist in je studietijd losweken van je gemeente. Natuurlijk probeert de kerkenraad het contact met jou te onderhouden. Tegelijkertijd kun jij toch ook de kerkenraad op de hoogte houden? Laat ze het weten als je op kamers gaat. Vraag maar om een gesprek wanneer er vragen of twijfels komen. Contact komt van twee kanten!

Waar ga je naar toe?

Het kan gebeuren dat je regelmatig een zondag doorbrengt in de plaats waar je studeert. Ik hoop dat je trouw blijft in je kerkgang! Één keertje overslaan vanwege vermoeidheid wordt zo snel: vaak overslaan. Je zou de eerste niet zijn die in een periode van enkele jaren volledig breekt met de dienst van de Heere. Wanneer je naar de kerk gaat met studievrienden overleggen jullie vaak samen welke diensten jullie zullen bezoeken. In vrijwel iedere studentenstad is er een Gereformeerde Gemeente. Vaak een wat kleinere gemeente, waar men erg blij is wanneer er studenten in de diensten zijn. Die er naar uitzien dat jullie in de studietijd in het gemeenteleven jullie bijdrage zullen leveren. Stimuleer je studiegenoten om gezamenlijk diensten van de Gereformeerde Gemeenten te bezoeken. Want in iedere stad bevinden zich ook wel andere gemeenten die 'in trek' zijn bij studenten. Vaak gaat het om gemeenten met een openheid naar de moderne cultuur en een andere prediking dan die je gewend bent.

Het is niet om het even naar welke boodschap je luistert. Je wordt ongemerkt gevormd en beïnvloed. Houd maar vast dat je wederom geboren moet worden en dat de Heere Zijn kinderen de drie stukken van de catechismus bevindelijk leert. Ga dan naar een kerk waar zó gepreekt wordt dat je er eerlijk wordt behandeld.

Wat vormt jou?

Een goede student heeft een brede interesse en verdiept zich in allerlei onderwerpen, ook buiten het eigen vakgebied. Het is goed om kennis te nemen van allerlei theologische vraagstukken die spelen in onze tijd. Maar probeer juist in de studieperiode je te verdiepen in je wortels. Bestudeer de bronnen door te lezen in geschriften van Augustinus, Calvijn, à Brakel, Comrie en Kersten. Bezoek de conferenties die we voor de studerenden beleggen. En: volg maar gewoon catechisatie, in je thuisgemeente of in je studentenstad. Zoek zo de verbinding. Ook met leeftijdsgenoten van wie je veel kunt leren, omdat ze juist niet in de academische wereld leven. Wees vooral trouw in het gebruiken van de genademiddelen. Met het gebed dat de Heere je zal vasthouden. Dat Hij met Zijn genade in je hart zal werken. En dat je de talenten die je kreeg tot Zijn eer en in Zijn Koninkrijk mag besteden.

Een mooie en gezegende studietijd gewenst!

ds. P.J. de Raaf, Boskoop, namens de Werkgroep Studenten

Van Iona tot Bass Rock

ds. G. Clements, Gouda

‘Bent u ook weggeweest?’, werd mij de afgelopen weken nogal eens gevraagd. Hoewel misschien geen onderwerp voor *De Saambinder*, toch wil ik u mijn antwoord niet onthouden.

Ik was in het historische Schotland en heb daar een reis gemaakt van west naar oost, van het eiland Iona naar de Bass Rock. Tussen deze geografische uitersten van het land speelde de geschiedenis van de Schotse kerk zich af. Een reis met een boodschap, ook voor vandaag.

Iona

Iona is een klein eiland, waar momenteel slechts 175 mensen wonen. Het eiland trekt veel bezoekers door haar bijzondere geschiedenis. In het jaar 563 kwam de Ierse monnik Columba met twaalf gezellen op het Schotse eiland Iona aan. Hij stichtte er een kloostergemeenschap, die van grote betekenis werd voor de kerstening van Engeland en Europa.

Het kloosterideaal was om te pelgrimeren voor Christus (*peregrinatio pro Christo*). Ook Willibrord († 739) groeide in deze traditie op. In de levensbeschrijving van Alcuin († 804) lezen we over Willibrord: ‘Toen hij 20 jaar was ontbrandde in hem het

verlangen om op doorreis naar het hemels vaderland zijn land en zijn familie te verlaten’. Dit verlangen om uit te gaan was onder andere gebaseerd op de roeping van Abraham in Genesis 12:1: ‘Ga gij uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis, naar het land dat Ik u wijzen zal’. De zendingssijver van hem en anderen werd versterkt door het besef van de spoedige wederkomst van Christus. Voor die grote dag moesten alle volkeren onderwezen worden, naar de opdracht van Christus Zelf (Matth. 28:19). Willibrord richtte zijn aandacht op de Lage Landen bij de zee, ‘Frisia’ geheten. Zijn metgezel Werenfried trok naar de Betuwe. Gallus reisde door naar Zwitserland. Hoewel we weinig weten over de inhoud van hun prediking, is hun bewogenheid met mensenzielen opmerkelijk.

De zendingssijver heeft op Iona kort gebrand. In het jaar 806 kwamen de Vikingen op het eiland. Zij hebben alle inwoners vermoord, het klooster geplunderd en de kerk vernield.

Daardoor raakte het klooster in verval, maar het zaad was gestrooid.

Bass Rock

In de dagen van de Reformatie hebben wij weer veel te danken aan de Schotten. De geschriften van Schotse predikers zijn in vele landen verspreid en worden ook in ons land nog steeds gelezen. We denken daarbij aan Thomas Boston, de beide Erskines en de jonge Andrew Gray. Waar God Zijn Kerk bouwt, bouwt satan zijn kapel. Schotland werd het toneel van vervolgingen en martelingen van degenen die het Woord van God predikten vanaf de reformator John Knox tot ver in de zeventiende eeuw.

Een stille getuige hiervan is de Bass Rock, een kale rots in de zee, helemaal aan de oostkust van Schotland. De hoogte van de rots is 107 meter, twee en een halve kilometer verwijderd van de kust. Tegenwoordig is de Bass Rock een onschuldig vogeleiland, maar in de zeventiende eeuw werd het als gevangenis voor puriteinse predikers ingericht. Bij zijn troonsbestijging beloofde koning Karel II dat hij de rechten van de Schotse calvinistische kerk zou eerbiedigen, maar al gauw brak hij zijn belofte. Vierhonderd predikers werden uit hun ambt gezet. Dwangwetten werden uitgevaardigd, bezittingen geconfisqueerd. De koning kocht de Bass Rock voor € 4000 om de voorgangers voorgoed de mond te snoeren. De eerste prediker die op de rots werd vastgezet was Robert Gillespie, in 1672. Anderen volgden, waaronder Alexander Peden en James Fraser. Koude en stank maakten het leven op de rots ondraaglijk. Velen hebben er het leven gelaten omwille van het geloof.

Betekenis

De Schotse kerkgeschiedenis speelde zich af tussen Iona en Bass Rock. De getrouwe prediking is velen tot zegen geweest, maar ontmoette ook fel verzet. ‘En ook allen die godzalig willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden’ (2 Tim. 3:12). Hun geschriften zijn voor ons de beste herinnering. ‘Volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst van hun wandeling’ (Hebr. 13:7). ♦

▶ Iona

▶ Bass Rock

Nieuws van de Boezemsingel

ds. B. Labee, Veenendaal

► De eerste lessen aan de proponerende studenten uit leerjaar 3 en 4: J.C. Kriekaart, J. Kroon, R.T. Michielse, W. de Jong en J. Janse

In hartelijke verbondenheid mochten we op 29 augustus met onze twaalf studenten en met curatoren en docenten het nieuwe schooljaar openen.

Opening nieuwe schooljaar

De voorzitter van het curatorium, ds. A. Schreuder, sprak vanuit 2 Korinthe 4:1-6. Onze rector, ds. G. Clements, verzorgde de openingsles over de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, paragraaf 12.

► De nieuwe studenten: H.R. Keurhorst, B.J. Meulmeester, L.J. van den Berge, W. van Ee en A.M.C. Westeneng

Vanuit de Heilige Schrift, de geschiedenis van Gods Kerk en het leven der genade is de diepe inhoud van dit artikel overdacht:

‘Van deze hun eeuwige en onveranderlijke verkiezing ter zaligheid worden de uitverkorenen te zijner tijd, hoewel bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate, verzekerd; niet, als zij de verborgenheden en diepten Gods curieuselijk doorzoeken, maar als zij de onfeilbare vruchten der verkiezing, in het Woord Gods aangewezen (als daar zijn: het waar geloof in Christus, kinderlijke vreze Gods, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.), in zichzelf met een geestelijke blijdschap en heilige vermaak waarnemen (2 Kor. 13:5)’. ◆

► Docenten van de Theologische School: Ds. J.M.D. de Heer, ds. B. Labee, ds. D. de Wit, ds. G. Clements (rector), ds. A. Schot

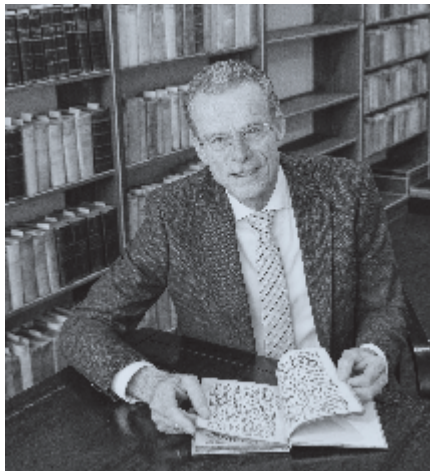
‘Indien iemand dient, die diene als uit kracht die God verleent’.

Het oordeel over de melaatse

ds. P.D. den Haan, Rijssen

En zie, een melaatse

Mattheüs 8:2a

RD, Anton Dommerhoit

Jubileum M. Bal

In de stilte en de schaduw van ons schoolleven mag hij op de hem eigen wijze trouw dienen. Dat kunnen we met dankbaarheid en verwondering opmerken over de heer M. Bal, beter bekend als Ron Bal. Geflankeerd door zijn vrouw (en gezin) heeft hij 25 jaar mogen dienen aan onze Theologische School aan de Boezemsingel. En dan tellen we de zeven jaar daarvoor nog niet eens mee, toen parttime het werk al ter hand is genomen... Veel woorden wilde hij er niet aan besteden. Met deze foto's willen we daarom toch onze dankbaarheid uitspreken. Want zonder zijn inzet zou het werk aan de opleiding tot dienaar van het Goddelijke Woord er écht anders uitzien. Tijdens de koffiepauze op de openingsdag volgde een korte toespraak van de voorzitter en een dankwoord (natuurlijk met een anekdote) van de jubilaris.

De Heere zegene hem met zijn trouwe echtgenote en met hun gezin voor de onbekende toekomst. Met de bede uit 1 Petrus 4 vers 11b: 'Indien iemand dient, die diene als uit kracht die God verleent'. ♦

Met de woorden 'en zie' wil Mattheüs ons nadrukkelijk wijzen op een gebeurtenis die plaatsvond op weg naar Kapernaüm. De Heere Jezus heeft Zijn Bergrede uitgesproken en gaat met de vele mensen die Hem volgen richting Kapernaüm en de steden in Galiléa. Het dorpje Kapernaüm ligt aan de noordkust van het meer van Galiléa. In gedachten zien we de Heere Jezus met Zijn discipelen en alle mensen die Hem volgen richting Kapernaüm lopen.

Terwijl ze onderweg zijn, gebeurt er iets ongewoons. Er komt een melaatse naar de Heere Jezus toe en valt voor Hem op zijn knieën. Melaatsheid was in de tijd van de Bijbel een zeer ernstige en besmettelijke ziekte. De ziekte begon met rode vlekken. Vaak trokken deze vlekken even weg, maar kwamen daarna heftiger terug. Het aantal vlekken nam toe en het werden uiteindelijk blaren waar etter uit kwam. Het was een ernstige ziekte. Bijna alle mensen die melaatsheid hadden stierven. De Heere had in Zijn wet bevolen (Lev. 13) dat zo iemand zich aan de priester moest laten zien. De priester moest beoordelen of het melaatsheid was of niet. De Heere had hier nauwkeurige instructies voor gegeven om te kunnen beoordelen of het daadwerkelijk melaatsheid was. De priesters waren door God aangesteld als Zijn knechten om te dienen in de tabernakel en later in de tempel. Ze vertegenwoordigden in de eredienst de Heere Zelf. Ze vertegenwoordigden de Heere ook in de beoordeling van een zieke. Wanneer een zieke te horen kreeg dat hij melaats was, had dat grote gevolgen. Zijn wereld stortte in. In de eerste plaats omdat deze ziekte betekende

dat hij moest sterven. Er was in de meeste gevallen geen genezing mogelijk. In de tweede plaats omdat hij overal werd buitengesloten. Hij mocht niet meer naar de tempel om God te dienen en hij mocht ook niet meer onder de mensen komen. Dit had de Heere bevolen vanwege de besmettelijkheid van deze ziekte. We kunnen ons wel voorstellen dat het ontzettend erg en moeilijk was voor iemand die deze ziekte kreeg.

Een melaatse leefde nog wel, maar had de dood voor ogen. Laten we echter bedenken dat de 'melaatsheid' in de Bijbel een beeld is van onze doodstaat. De Heere heeft over alle mensen het oordeel uitgesproken. We leven buiten Gods gemeenschap onder de vloek van de wet. We zijn geestelijk dood in onze zonden en misdaden. Er is maar één vooruitzicht en dat is de eeuwige dood. De beoordeling van God over ons leven is eerlijk en nauwkeurig en moet aan ons bekendgemaakt worden. Dit is een moeilijke en pijnlijke boodschap voor ons, maar wel nuttig en noodzakelijk. Heeft de Heere door Zijn Heilige Geest, door middel van Zijn Woord, ons Zijn oordeel over ons leven al bekendgemaakt? Is onze hand al op onze mond gegaan, omdat we hebben gezien dat we verdoemelijk voor God zijn? Hebben wij al gebogen onder Gods beoordeling over ons leven?

Vragen:

1. Wat beeldt de ziekte 'melaatsheid' uit?
2. Welk onderwijs ligt er voor ons in de beoordeling van de priester?
3. Kijk eens in de spiegel van Romeinen 3:9-20. Wat zien we dan?

Meester, predikant, politicus

E. Barten, Beekbergen

In het vorige artikel ging je met ds. G.H. Kersten in gesprek over zijn jeugdijaren. Je las hoe hij verzoening mocht krijgen en hoe de Heere hem al jong riep om predikant te worden. Het gesprek gaat in dit tweede artikel verder. Want hoe werd hij uiteindelijk dominee? Hoe was dat voor hem? En welke rol speelde hij in het kerkverband waar jij toe behoort?

U werd op elfjarige leeftijd geroepen door de Heere om dominee te worden. Wat deed u voordat u dominee werd?

Eerst heb ik de toenmalige leraaropleiding gedaan. Na enkele jaren was ik meester op een school. Ouders en andere leerkrachten vonden me echter meer dominee dan meester.

Hoe kwam dat?

De school hoorde bij de Gereformeerde Kerken. Nou, dat was te merken. Kinderen kregen te horen dat ze vanwege hun doop wedergeboren verbondskinderen waren. Daar maakte ik me grote zorgen over, want die leer is niet Bijbels. Laat ik het ook tegen jou zeggen: Het is niet genoeg dat je gedoopt bent, naar catechisatie komt en een betrokken kerkganger bent. Het is nodig dat je door het geloof in Christus wordt ingeplant en dat je een ander leven leert kennen. Dat hield ik die kinderen ook voor, maar dat werd me niet in dank afgenomen. Dus moest er na de

vakantie een gesprek komen met het schoolbestuur.

Zulke kritiek valt niet mee...

Het viel me inderdaad zwaar, ook omdat ik nog erg jong was, amper achttien jaar. Met mijn gezondheid ging het niet zo best, dus besloot ik de zomervakantie door te brengen in Rijssen. Daar had ik enkele geestelijke vrienden. Tijdens deze vakantie kreeg ik volstrekt onverwachts een vraag van ds. P. van der Heijden of ik zou willen spreken in zijn gemeente. Daar in Rijssen heb ik voor het eerst in het openbaar gesproken.

Hoe ging dat?

Niet best. Er zat een man te dutten en daar maakte de duivel gebruik van door me in te fluisteren dat het allemaal maar verstandswerk van me was. Op een bepaald moment kon ik niet verder en heeft de dominee het van me overgenomen. Aan het einde van diezelfde vakantie ben ik naar Lisse gegaan. Door Gods wonderlijke leiding mocht ik ook daar weer

voorgaan, twee keer zelfs. De Heere heeft me toen bijzonder geholpen.

En zo werd u dominee?

Zover was het nog niet, want ik werkte nog steeds op school als onderwijzer. Na de vakantie volgde het gesprek met het schoolbestuur. Dat liep erop uit dat ze me geen vaste aanstelling wilden geven, omdat ik kinderen zag als dood in zonden en misdaden, als kinderen die wedergeborente nodig hadden. Daar waren ze het niet mee eens.

In diezelfde tijd hoorde de kerkenraad van mijn gemeente dat ik een paar keer was voorgegaan. Er volgde een gesprek en op een eerstvolgende kerkelijke vergadering met meerdere gemeenten werd ik als oefenaar aangesteld. Ik mocht dus preken, maar nog geen sacramenten bedienen. De gemeente in Meliskerke vroeg of ik daar wilde komen. Al snel daarna maakte de Heere duidelijk dat dit de weg was die ik moest gaan. Ik mocht ook stoppen met het werk op school. Nog weer later ben ik in Meliskerke bevestigd als predikant.

Hoe vond u het om te preken?

Het is mooi, maar ook moeilijk werk.

Ik merkte al snel dat het belangrijk is dat je als toekomstig predikant een goede opleiding nodig hebt. Anders gaan de preken allemaal op elkaar lijken. Of een dominee gaat dingen willekeurig vergeestelijken. Er is kennis nodig, grondige kennis. Ook van de grondtalen.

Vond u het daarom zo belangrijk dat er een Theologische School kwam?

Daar heb ik me inderdaad voor ingezet. Toen de Theologische School in 1927 in Rotterdam werd geopend, was ik bijzonder dankbaar. Lang heb ik ervoor gestreden en eindelijk was het zover. Ook ben ik daar docent geweest. Zelf heb ik geen theologische opleiding kunnen doen, maar die had ik achteraf gezien wel nodig. Veel kennis heb ik me eigen moeten maken door zelfstudie. Maar een kerk kan niet zonder goed opgeleide predikanten.

Klopt het dat u de Gereformeerde Gemeenten hebt opgericht?

Laat ik het zo zeggen: twee groepen kerkgangers groeiden steeds meer naar elkaar toe. De kerkelijke verdeeldheid deed me pijn en ik heb veel energie gestoken in het één maken

Veel kennis heb ik me eigen moeten maken door zelfstudie. Maar een kerk kan niet zonder goed opgeleide predikanten.

van de toenmalige kruisgemeenten en de ledeboerianen. Dat is met hulp van de Heere en van andere predikanten uiteindelijk gelukt.

Dat is iets om trots op te zijn, toch?

Ach welnee! Het was werkelijk nood en de scheiding van Gods kerk deed me pijn. Ik zag onze kerk vaneen gescheurd. Dat deed me soms net zo'n pijn alsof er een zwaard door mijn hart werd getrokken. Denk niet dat dit alles een hobby van me was. Deze twee groepen bijeenbrengen voelde als een dure plicht ten opzichte van de Heere.

Is de Gereformeerde Gemeenten volgens u de enige echte kerk?

Zeg dat nooit! Niet één brokje van de kerk in Nederland mag zeggen: 'Wij zijn de kerk van Nederland'. Wij dus ook niet. Dat er zoveel verschillende kerkverbanden zijn, is schuld. En het is onze plicht om de kerk van Nederland één te laten zijn.

U hebt in ieder geval een goede stap gezet. Was u tevreden met het resultaat?

Natuurlijk was er vreugde in 1907, toen de eerste vergadering van de Gereformeerde Gemeenten werd gehouden. Maar helaas waren er ook die niet mee konden met onze vereniging. Zo ontstond er toch weer een ander kerkverband: de Oud Gereformeerde Gemeenten. En toch: kerkelijke eenheid blijft een belangrijke plicht.

U had op school een lastige tijd gehad als meester. Hoe keek u als dominee tegen de scholen aan?

Meer en meer werd ik ervan doordrongen dat er eigen scholen moesten komen. De kinderen hoorden op de toenmalige christelijke scholen niet dat wedergeboorte zo noodzakelijk is. Daarom waren eigen scholen nodig, waar de kinderen hoorden dat ze opnieuw geboren moesten worden. Met alle strijd die het gekost heeft - en die was er veel - heeft dit me altijd

gedrongen. Het is een wonder dat de scholen er kwamen.

U werd ook politiek actief. Hoe ging dat?

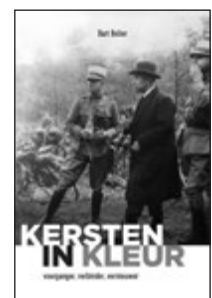
Je moet weten dat in 1917 de grondwet werd aangepast, zodat alle mannen stemrecht kregen. Daardoor maakten ook kleinere groepen kans op een zetel in de Tweede Kamer. Samen met enkele politieke vrienden hebben we een vergadering belegd en een politieke partij opgericht, de Staatkundig Gereformeerde Partij. Ik vond het belangrijk dat de Bijbelse boodschap ook in de maatschappij klinkt. Bij de eerstvolgende verkiezingen lukte het nog niet om een zetel te bemachtigen, maar wel bij de volgende verkiezingen in 1922. Binnen de kerk leefde de vraag of een dominee zich wel met politiek moest bemoeien. Na het nodige onderzoek heb ik me toch beschikbaar gesteld. De dag van de verkiezingen was er veel gebed voor de SGP. De Heere heeft die gebeden verhoord en we kregen een zetel.

We hebben blijkaar veel aan u te danken...

Dank de Heere er maar voor. Waar het allereerst om gaat, is je behoud. Als je ziel de wereld liefheeft boven God en Zijn dienst ga je verloren. Tenzij herscheppende genade je van je zonde en schuld reinigt en verlost. Val God te voet! Vraag naar de Heere en Zijn sterkte. ♦

► wordt vervolgd

Dit artikel is gebaseerd op de boeken "Kersten in kleur" (Bart Bolier, uitg. De Banier, 2018) en "Kersten in quotes" (Bart Bolier, uitg. De Banier, 2020).

Ontferm U mijner; zieken in het Markusevangelie

J. van 't Hul

uitg. Gebr. Koster; 157 blz., € 16,90.

Opnieuw verscheen van de hand van onze Saambinder-redacteur J. van 't Hul een helder geschreven boekje, "Ontferm U mijner". Het heeft als ondertitel "Zieken in het Markusevangelie". Aan de hand van het Markusevangelie worden twaalf genezingen beschreven, helder, duidelijk, Schriftuurlijk en onderwijzend. Het is niets anders dan dat we van deze schrijver inmiddels gewend zijn in de andere boekjes die hij het licht deed zien, over personen in het Oude Testament. Nu dus over deze genezingen uit het Nieuwe Testament. Telkens weer worden er lijnen getrokken, eenvoudig, praktisch, maar ook bevindelijk, naar de hedendaagse tijd en naar het persoonlijke leven.

Dit boekje is voor ouderen, maar zeker ook voor onze jongeren heel geschikt, en waardevol om voor persoonlijk gebruik te lezen alsook voor Bijbelstudie.

Hoewel deze twaalf hoofdstukken uiteraard geen preken zijn, geven de beschrijvingen van de genezen personen uit het Markusevangelie toch echt stof tot nadenken en tot zelfonderzoek en zijn ze verrijkend voor ieders Bijbelkennis. Het boekje is inhoudsvol en leerzaam, zo zouden we het kunnen samenvatten. En het doel ervan? Dat lezen we treffend al op bladzijde 3 in een citaat van Isaac Ambrosius. 'O, wij zijn traag om tot Christus te komen, tenzij de nood ons daartoe dringt; en hierom worden ons van Christus toegezonden krankheden, ziekten, zwakheden, tegenspoeden en verscheidene verdrukkingen, opdat wij Hem zouden zoeken'.

Moge daartoe dit boekje onder de zegen des Heeren door het biddend lezen en onderzoek van Gods Woord gebruikt worden.

ds. W.J. Karels, Hardinxveld-Giessendam

Bevindelijke prediking

Maarten Wisse (red.)

uitg. Labarum; 191 blz., € 17,95.

Dit boek is een weerslag van een in 2019 gehouden congres over bevindelijke prediking. Aanleiding was het onderzoek van dr. A. van der Knijff naar de prediking binnen onze gemeenten. De sprekers op het congres hebben hun bijdragen voor publicatie in deze bundel nader uitgewerkt. De later toegevoegde bijdrage van dr. T.T.J. Pleizier pleit voor het goed recht van bevindelijke prediking. Ze vormt een eigen traditie binnen het palet van het Nederlands protestantisme, meer dan in andere landen. Pleizier geeft drie hoofdthema's aan die volgens hem telkens terugkomen bij het spreken over bevindelijke prediking: bevinding komt op uit het Woord, ze vindt weerklank in Bijbelse grondwoorden als geloof en bekering en ze krijgt door Gods Geest uitwerking in het hart. Daarmee biedt hij een goede opening voor gesprek. Zijn betoog roept de vraag op of grondwoorden als levendmaking en vereniging met Christus niet evenzeer weerklank krijgen. Van der Knijff stelde in een bespreking van één specifieke preek de vraag of de bevinding in de betreffende

preek voldoende opkomt uit het Woord. Dat roept nieuwe vragen op, zoals die naar de verhouding tussen uitleg en toepassing in de prediking.

Prof. P.M. Wisse wijst op het gevaar dat bevindelijke prediking meer bevestigend dan ontdekkend wordt. Volgens hem kan de hoorder dan te gemakkelijk buiten schot blijven. De meerwaarde van de bundel bestaat erin dat zulke vragen gesteld kunnen worden. Wel ademt de bundel een gefragmenteerd karakter, waardoor niet altijd voldoende diepte wordt bereikt.

In een moedige en gefundeerde bijdrage diept onze broeder ds. A. Schot uit wat bevindelijk preken is. Met reden waarschuwt hij voor een zodanig kritische analyse van een preek dat de boodschap nauwelijks nog klinken kan. Tegelijk geeft hij een kader mee voor hoorders om te beluisteren of een preek werkelijk bevindelijk is. Het gaat hem in navolging van ds. L. Vroegindeweij om accenten als: de majesteit van God tegenover de onmacht van de mens, de genoegzaamheid van Christus en het geloof als middel, niet als werk. Kortom, hij pleit voor trinitarische prediking. Omdat de preek de Schrift wil naspreken, hangt het voor hem uiteraard van de preektekst af in welke mate de genoemde accenten gehoord worden.

ds. H. Brons, Moerkapelle

Kerknieuws

AMBTJUBILEUM DS. C. VAN KRIMPEN

Op 5 september mocht ds. C. van Krimpen herdenken dat het 25 jaar geleden was dat hij in Urk werd bevestigd tot predikant van de Gereformeerde Gemeenten. Zijn bevestiger, ds. L. Blok, preekte bij die gelegenheid over Kolosenzen 1:28: 'Denwelken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mens en lerende een iegelijk mens in alle wijsheid, opdat wij zouden een iegelijk mens volmaakt stellen in Christus Jezus'. Na Urk diende ds. Van Krimpen de gemeente van Oud-Beijerland (2002). Sinds 28 mei 2008 dient hij Yerseke.

We willen als redactie ds. Van Krimpen van harte feliciteren met dit jubileum en wensen hem Gods zegen toe, zowel persoonlijk als ambtelijk. Ds. Van Krimpen gaf aan af te zien van een interview in ons blad.

Redactie De Saambinder

bijzondere noden

handen van de kerk

NAJAARSCOLLECTE BN EN ZGG

Waar het Evangelie harten raakt, komt oog voor medemensen in nood. In Ecuador, Zuid-Amerika, is veel nood in de achterstandswijken waar de vier zendingsgemeenten van ZGG zijn gevestigd. De leden zien zich gesteld voor een grote diaconale taak. U kunt daarbij helpen! De najaarscollecte van BN en ZGG wordt besteed aan diaconale steun in deze zendingsgemeenten. Dit draagt bij aan gemeente-opbouw van de jonge gemeenten en aan leniging van de nood in achterstandswijken door middel van stichting Esteban (Spaans voor Stéfanus). Deze diaconale hulporganisatie wordt gesteund door Bijzondere Noden. Stichting Esteban biedt medische bijstand, zowel bij ziekenhuisopname als bij chronisch

zieken. Een zorgverzekering hebben mensen in achterstandswijken niet. De stichting zorgt ook voor voedsel, veelal in de periode rond Kerst, en voor ondersteuning van het onderwijs, bij de aanschaf van leermiddelen, maar ook door studiebeurzen voor studenten uit de zendingsgemeenten.

In het septembernummer van Paulus staat een artikel waarin duidelijk wordt hoe stichting Esteban hulp verleent in de zendingsgemeenten. Lees alleen al het verhaal van Carlos en Edita uit Portoviejo en u begrijpt waarom we de najaarscollecte van harte in uw milddadigheid aanbevelen.

Bijzondere Noden

Zending Gereformeerde Gemeenten

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 190: T.D. Struijk is met ingang van heden koster in Herkingen:
E-mail: koster@gergemherkingen.nl;
tel. 06-20737599.

Berichten

TOERUSTINGSOCHTEND VOOR CATECHETEN

Op zaterdag 30 september wordt in de Bethelkerk te Tricht-Geldermalsen een toerustingsochtend voor catecheten gehouden. Ds. A. Schot, voorzitter van de commissie catechese, opent de bijeenkomst om 9.30 uur. Ds. G.W.S. Mulder, lid van de commissie catechese, spreekt over 'Catechese voor jongeren vandaag'. Commissielid L.J. Wisse presenteert een nieuwe catecheten-site. J.J. van Gurp, studieleider CGO, bespreekt het toerustingsaanbod van de CGO. Er zijn enkele workshops: Voorbeeld catechisatieles (J. Kriekaard, docent CGO), De kracht van de ankerplaatsen (ds. G. Clements, lid van de commissie), Welke knelpunten ervaart u bij de methode? (ds. G.W.S. Mulder), Hoe krijg ik mijn catechisanten aan het leren? (L.J. Wisse), en het benutten van

werkvormen (ds. A. Schot). De ochtend wordt rond 11.50 uur afgesloten door ds. B.J. van Boven (lid van de commissie catechese). Aanmelden kan tot 23 september via gergeminfo.nl/agenda/toerustingsochtend-voor-catecheten

TOERUSTINGSAVONDEN VAN DMZ

Het deputaatschap DMZ belegt in het najaar toerustingsavonden voor ambtsdragers over 'Homoseksualiteit en genderdiversiteit'. Ontwikkelingen op dit terrein vragen van ambtsdragers bezinning, zowel ethisch als pastoraal. Plaats en data: 5 oktober: Bethelkerk, Oudelandseweg 50, Woerden; 19 oktober: Kerk Geref. Gemeente, Graaf van Lijndenlaan 9, Apeldoorn; tijden: 19.30-21.30 uur. Aanmelden via dmz@cbgg.nl of telefonisch bij 0348-489900. Informatie

over het programma staat op www.deputaatschapdmz.nl

ISRAËLFAIR IN HENDRIK-IDO-AMBACHT

Op zaterdag 9 september (9.30-14.00 uur) houdt de Israëlcommissie te Hendrik-Ido-Ambacht een fair ten bate van het deputaatschap voor Israël. Locatie: Achterambachtseweg 6. Om 13.00 uur is er een veiling.

HULP BIJ VRAGEN OVER SEKSUALITEIT

Worstelt u met uw gedrag rond seksualiteit? Meld u dan aan voor de mannen-groep of de vrouwengroep die najaar 2023 van start gaan. De vrouwengroep start in Hoevelaken, de mannengroep in Hoevelaken en Dordrecht. Aanmelden kan via www.stichtingdevluchtheuvel.nl Of mail eens met emboonzaaijer@

stichtingdevluchtheuvel.nl (vrouwen-groep) of sdenhertog@stichtingdevluchtheuvel.nl (mannengroep).

[Stichting De Vluchtheuvel](#)

CGO GRIEKS

In Gouda beginnen we weer met de tweejarige cursus Grieks. Na deze cursus bent u in staat om grote delen van het Nieuwe Testament in de grondtaal te lezen. Er is nog plaats.

CGO Hbo is bekend vanwege de opleidingen BHT en PW. Daarnaast bieden wij sinds vorig jaar kortdurende keuzemodules aan. In het seizoen 2023-2024 geven we (bij voldoende deelname) onder meer de volgende losse modules: Leiderschap organisaties, Het Woord doorgeven, In gesprek met, Missiologie en Evangelistiek, en Kinderwerk. Kijk voor een overzicht met data op cgo.nu/hbo-opleiding/

losse-modules-pastoraat
Meer info en samenvattingen: tel. 06-5306751 of secretariaathbo@cgo.nu, of bekijk het aanbod op cgo.nu/ toerusting

MARKTEN

Nieuwer Ter Aa - Op vrijdag 15 september (15.30-17.00 en 19.00-20.30 uur) is er in Nieuwer Ter Aa een beurs met tweedehandshandskleding en speelgoed. Locatie: Dorpsstraat 11; info tel. 06-21925188; opbrengst voor evangelisatiepost de Hoeksteen en Friedensstimme.

Waardenburg - Op vrijdag 8 september (19.00-21.00 uur) en zaterdag 9 september (9.30-12.00) houdt de Stichting Samarita werkgroep Waardenburg een beurs voor tweedehandshandskleding en speelgoed in dorps huis de Koeldert, De Koeldert 30 in Waardenburg,

t.b.v. hulpverlening aan Roemenië en Oekraïne.

Ermelo - Op zaterdag 16 september (10.00-15.00 uur) is er in Ermelo een verkoping t.b.v. ZGG en de evangelisatiepost in Alkmaar. Locatie: kerk Geref. Gemeente, Hanengewei 69.

MUZIEKAVONDEN

Alkmaar - Kapelkerk, Laat 80, vr. 15 sept., 19.30 uur, klassiek concert met orgel, piano, fluiten, cello, viool, harp en zang, t.b.v. evangelisatiepost Bij de Bron, entree € 7,50, max. 15.00 per gezin (incl. hapje/drankje), P-garage Schelpenhoek, Korte Vondelstraat 4; meer info: www.bijdebronalkmaar.nl
Gouda - Kerk Geref. Gemeente, zat. 16 sept., 20.00 uur, muziek van Bach door Dirk Jan Versluis (orgel) m.m.v. kamerkoor Cantus, samenzang.

VAN DE PENNINGMEESTER

Het tweede halfjaar van de abonnementsperiode 2023 van De Saambinder betreft de maanden juli tot en met december. Betaling van het abonnementsgeld hiervoor is aanstaande. Het abonnementsgeld bedraagt € 15,50 per halfjaar.

Abonnees die via een overboeking hun abonnementsgeld willen betalen, ontvangen bij deze editie een papieren factuur. We willen hen vriendelijk vragen om het **betalingskenmerk** bij de betaling te vermelden. Kunt u het abonnementsgeld spoedig overmaken, zodat we geen herinneringen hoeven te versturen? Dat brengt extra kosten met zich mee.

Betaling via een handmatig overschrijvingsformulier brengt voor De Saambinder ook extra kosten met zich mee. Een goedkope en

aantrekkelijke vervanging van de papieren factuur is het **afspraken van automatische incasso**. Ontvangt u nog een papieren factuur? Dan vragen we vriendelijk doch dringend uw medewerking. Wilt u **bijgevoegde incasso-machtiging invullen en terugsturen** zodat we de kosten van ons blad zo laag mogelijk kunnen houden? Abonnees die hebben aangegeven via iDeal te betalen, vinden geen papieren factuur bij deze editie, maar ontvangen binnen een week een mail met daarin een digitale factuur en een link

naar de betaalpagina. We vragen hen dringend om ook het postvak 'ongewenste-mail' te controleren. Abonnees die hebben aangegeven via incasso te betalen, ontvangen eveneens geen papieren factuur. Het abonnementsgeld zal rond 11 september van hun rekening worden afgeschreven.

Zowel per bank, per iDeal als via incasso zijn overbetalingen mogelijk. Overbetalingen worden op hoge prijs gesteld; deze komen volledig ten goede aan de Emerituskas. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

K.H. de Heer,
penningmeester De Saambinder

Kerkdiensten

ZONDAG 10 SEPTEMBER 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 14.30 uur ds. J. Beens; **Alblasserdam** 14.30 uur ds. F. Mulder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. H. van der Heiden; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en

16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur stud. W. de Jong; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven**

10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 14.30 uur ds. C. Hogchem; **Capelle aan den IJssel-West** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven;

Delft 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 16.00 uur ds. M.L. Dekker; **Den Helder** 17.00 uur (Belijdenisdienst) ds. G. Heijkamp; **Deventer** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Dirksland** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 14.00 uur kand. J.M. Evers; **Gorinchem** 10.00 uur ds. J.W. Verweij en 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **'s-Gravenpolder** 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.00 uur (H.D.) ds. H. Brons; **Groningen** 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Haamstede** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Hoedekenskerke** 10.00 en 14.30 uur stud. R.T. Michielse; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Schot; **Houten** 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 16.30 uur ds. J.W. Verweij; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Lisse** 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 15.30 uur ds. G. Pater; **Meliskerke** 9.30 en 14.30

uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur stud. J. Kroon; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. B. Labee; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. C. Harinck; **Nieuwe-Tonge** 17.00 uur kand. J.M. Evers; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Nieuwerkerk** 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Oosterland** 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Oostkapelle** 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Oostvoorne** 10.00 en 18.00 uur kand. J.J. Hoogerbrug; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 14.30 uur ds. M. Blok; **Oude-Tonge** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Poortvliet** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Puttershoek** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. M.H. Schot; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Slidrecht** 9.30 en 15.00 uur stud. J. Janse; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Sprang-Capelle** 15.00 uur ds. M. Karens; **Stolwijk** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Terneuzen** 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur ds. A. Schreuder; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00

uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlaardingen** 18.00 uur ds. B. Labee; **Vlissingen** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 15.30 uur stud. W. de Jong; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; **Westkapelle** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Westzaan** 19.00 uur ds. P. Mulder; **Wierden** (locatie: Albardastraat 14 te Aadorp) 15.00 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; **Woerden** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Wolphaartsdijk** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen en 14.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 12 SEPTEMBER 2023

Mijdrecht 19.30 uur ds. D. de Wit; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Ridderkerk** 14.30 uur (huw. bev.) ds. G.W.S. Mulder; **Stolwijk** 19.30 uur ds. G. Pater; **Terwolde-De Vecht** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Uddel** 19.30 uur (H.D.) ds. M.G. van Middendorp.

WOENSDAG 13 SEPTEMBER 2023

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Benthuizen** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Brakel** 19.30 uur ds. G. Beens; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Goudswaard** 19.30 uur ds. W. Harinck; **Herkingen** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. C. Hogchem; **Kesteren** 19.30 uur (voor de zending) ds. F. Mulder; **Leiderdorp** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Meeuwen** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Melissant** 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Middelharnis** 19.30 uur (voor de GBS) ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Ouddorp** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Rhenen** 13.30 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Scherpenisse** 19.30 uur (Tijdrede) ds. P.C. Vlot; **Soest** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Veen** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Zeist** 19.30 uur ds. A. Schot.

DONDERDAG 14 SEPTEMBER 2023

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Barendrecht** 19.30 uur ds. M.

Joosse; **Borssele** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Ermelo** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **'s-Gravensande** 19.45 uur ds. A. Schot; **Haamstede** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. de Kok; **Hardinxveld-Giessendam** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Heijkamp; **Kesteren** 13.45 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 19.30 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 15.30 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. A.T. Huijser; **Nieuw-Beijerland** 14.00 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Poortugaal** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G. van Manen; **Scherpenzeel** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Uddel** 15.00 uur (huw.bev.) ds. C.A. van Dieren; **Westkapelle**

13.45 uur (huw.bev.) ds. M. Boersma.

VRIJDAG 15 SEPTEMBER 2023

Bodegraven 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; **Genemuiden** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; **Goes** 14.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Yerseke** 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 16 SEPTEMBER 2023

Opheusden 15.00 uur (Dovendienst) stud. R.T. Michielse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

ZONDAG 10 SEPTEMBER 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30

en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur ds. S. Maljaars en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEER E WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Uw meeleven, zowel persoonlijk als schriftelijk, tijdens de ernstige ziekte en na het overlijden van mijn innig geliefde man, onze lieve zorgzame vader en trotse opa

Bart Jan Luteijn

heeft ons ontroerd. Wij willen u daarvoor hartelijk bedanken.

Els Luteijn-Overbeeke
Jacobien en Andries
Jantine en Jos
en kleinkinderen

Kapelle, september 2023

Jouw bruidsjurk...

-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 **0182-58 39 32**
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Boek jouw ideale vakantie!

www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

*Gewoon waar het kan,
speciaal waar het moet...*

De leerlingen op SBO Samuël zijn allemaal uniek, inspirerend en boeiend!
We zijn op zoek naar een:

Groepsleerkracht SBO

- Het betreft groep 6/7 met 15 leerlingen.
- Een hele dag een onderwijsassistent naast je.
- Inschaling in LC.
- De werktijdfactor is bespreekbaar (3 t/m 5 dagen).

**Pak nu
je kans en
solliciteer!**

Speciale Scholen Kapelle

Voor meer informatie kijk op www.specialescholenskapelle.nl/vacatures/
of scan de QR-code.

St. Maartenskerk - Zaltbommel
**PSALMZANG
 AVOND**
 DV zaterdag 21 oktober
ANDRÉ NIEUWKOOP, ORGEL
 EVANGELIST H.J. VAN DEN BOOGAART
 ALGHELE LEIDING
 Bestel toegangskaarten via
NAARHETCONCERT.NL

Cursussen Oudvaders
Samuel Rutherford
Nieuw De verhoogde Christus
 Schrijft u ook in?
 Voor meer info bezoek de website of
 bel tel. 0118-583025 / 0172-532796

Te huur: **luxe vakantiewoning in Holten.**
 Rust, ruimte en privacy. O.a. **herfst-
 vakantie** nog vrij! www.deholterveste.nl

Begrafenisonderneming
Treur
 tel. 030 692 42 58
 06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl
begrafenisondernemingtreur.nl

VACATURE

SENIOR PROJECTLEIDER

Ben je op zoek naar projecten waar je letterlijk en figuurlijk energie van krijgt? Als Senior projectleider heb je met recht een uitdagende rol.

Scan de QR-code en sluit je aan!

DE KOCK
 ELEKTRO

Interesse? Neem gerust contact op.
 ☎ 0418 - 652 128
 ✉ robert@dekockelektro.nl
 📍 Geldermalsen sluitjebijonsaan.nl

Heijkop's
 Houtsnijwerk.nl
 Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
 Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Vos
 begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053
Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689
Vertrouwd verzorgd
www.begrafenisverzorgingvos.nl

*Wonen en werken
 waar liefde woont*

Cedrah heeft een betrokken Raad van Toezicht. Ter aanvulling en versterking zijn wij op zoek naar:

Twee leden van de Raad van Toezicht
 Profielen zorg en financiën/vastgoed v/m

Meer info? Neem contact op met de heer G.J. Heijboer, voorzitter RvT:
 ✉ g.j.heijboer@outlook.com
 ☎ 06 - 22 70 88 98

cedrah.nl/vacaturervt

Cedrah
 Wonen - Zorg - Dienst

Wat vragen wij?

- affiniteit met de ouderenzorg in het algemeen en de identiteit en doelstelling van Cedrah in het bijzonder;
- kennis en ervaring met de zorgsector in het algemeen en de ouderenzorg in het bijzonder (profiel zorg) óf kennis van of ervaring met financiën, bedrijfsvoering of vastgoedontwikkeling (profiel financiën/vastgoed);
- maatschappelijke betrokkenheid en een functioneel netwerk;
- minimaal hbo-werk- en denkniveau;
- onafhankelijke en kritische opstelling ten opzichte van de Raad van Bestuur en leden onderling;
- advies- en klankbordfunctie jegens de Raad van Bestuur;
- belijdend en meelevend lid van de Gereformeerde Gemeenten of Christelijke Gereformeerde Kerken;
- bij voorkeur woonachtig in het werkgebied van Cedrah.

DE APP MET DUIZENDEN CHRISTELIJKE MUZIEK- EN VERTELCD'S

Makkelijker dan een cd-speler

FamilyStream

Luister nu gratis 1 maand mee!

www.familystream.com

LINSCHOTEN

Grote of St. Janskerk, Kerkplein 1

Zaterdag 23 septemberStichting Studie der Nadere Reformatie
Congres**Gezag en orde in de Nadere Reformatie***'Gezag, macht en invloed'*

door Prof. dr. A.A.M. Kinneging

'Voetius over gezag'

door Prof. dr. A. Goudriaan

Actualisering door Dr. B.J. Spruyt

Aanmelding door overmaking

€ 25,00 (inclusief koffie, thee, lunch)

op IBAN NL17 INGB 0005352562

t.n.v. SSNR. Zie www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie

Aanvang 10.30 uur (vanaf 10.00 uur
koffie en thee), sluiting 15.00 uur. In de
omgeving van de kerk gratis parkeren.

Agenda en Bladmuziek

www.arthurdejong.nl**PGB hulp gezocht?** Ik help u of uw kind
graag! **Omg. Ede.** Info 06-31213909**VAN STAVEREN**

Begrafenisverzorging

*Met aandacht, zorg en respect***Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38**vanstaverenbegrafenisverzorging.nlMaak jij het verschil in het
dagelijks leven van mensen
met psychische klachten?Kom werken als arts op een
van onze locaties.Kijk op www.werkenbijeleos.nl
voor onze vacatures.www.werkenbijeleos.nl**NeoLife Multivitaminen voor kinderen:***met plantoliën voor meer energie,
goede weerstand * op een natuurlijke
manier gezoet * geen toegevoegde
kleur- en smaakstoffen

Sept.-aanb. | Kommie 0634826766

www.naturalhealthproducts.nl

**Van der Boom
Boeken en Muziek**

Voorstraat 41
3245 BG Sommeisdijk
Telefoon 0187 - 48 26 14
www.boekhandelvanderboom.nl
E-mail: info@boomboek.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Te huur: nieuw boschalet, 6p, Kleine
Belties. Er nog even uit, 55+ programma
of 2024. www.silva-domus.nl
Neem gerust contact op.

Wernsen Bouw en Montage is op zoek
naar een **Montageman** voor onze Totaal-
bouw. Een indruk van welke projecten
wij realiseren? Zie onze website:
www.wernsenbouwenmontage.nl
Bel of App met Eddy Wernsen voor een
afspraak: 06-23048020

**Vraag in uw boekhandel om de
gratis Ramshoornfolder.**
Zie www.ramshoorn.nl

LEKKER EEN BOEK LEZEN?

Dat is soms makkelijker gezegd dan gedaan!

Vindt u het ook belangrijk dat mensen met een leesbeperking

volledige toegang hebben tot christelijke lectuur, Bijbels en dagboeken?

Steun ons dan in ons werk om lectuur toegankelijk te maken in braille,

grootletter, audio en digitaal.

WORD DONATEUR!

Benieuwd wat wij precies doen? Kom dan naar onze Donateursdag op

7 oktober! Krijg een rondleiding en volg leuke workshops. Aanmelden

en meer info op www.cbb.nl of via onze **klantenservice: 0341-565477**Paul Krugerweg 39, 3851 ZH Ermelo • 0341-56 54 77 • WWW.CBB.NL • klantenservice@cbb.nl

BRILLE.NL LEESBUJTER.NL TESTJESTEM.NL

Waardenvolle
zorg

Deeltijd
-
24 uur

Accuraat,
analytisch,
zelfstandig

Als **medewerker financiën** werk je o.a. aan
het opstellen van (meerjaren)begrotingen,
jaarrekeningen en rapportages.

Meer info?

Bel André op 06 21 27 21 60

Centraal bureau, Barneveld

werkenbijadullam.nl

Voor onze Basisschool "De Akker" in Lisse
zoeken wij enthousiaste collega's!

We zoeken ...

... een LEERKRACHT GROEP 3/4

om te voorzien in zwangerschaps- en ouderschapsverlof

... een VAKLEERKRACHT GYM

... én enthousiaste INVALLEERKRACHTEN
voor alle groepen

Interesse? Neem een kijkje op onze website www.deakkerlisse.nl

In Lisse zie je ze groeien

Gastopvang Stichting de Vluchtheuvel

Soms is het nodig dat een kind een poosje afstand neemt van de thuissituatie. Bijvoorbeeld omdat het thuis niet lekker loopt. Dit kan ook gelden voor jongeren of (jong)volwassenen. Denk dan eens aan **gastopvang**.

Voor algemene informatie, een hulpvraag of voor aanmelding als gastgezin kunt u contact opnemen met onze coördinatoren:

→ Regio Oost

Jeannine Hendriksen

06 - 21386673 • jhendriksen@stichtingdevluchtheuvel.nl

→ Regio Noord-West & Zuid-West

Gerda van Es

06 - 15377676 • gvanes@stichtingdevluchtheuvel.nl

→ Regio Zeeland

Caroline Meulmeester

06 - 27074115 • cmeulmeester@stichtingdevluchtheuvel.nl

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Begrafenisverzorging M. van Hees

078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij
ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke
overtuiging verzorgen wij alleen begravenissen.

Hoeksche Waard en omgeving

vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com

www.begrafenis-hoeksewaard.nl

Met onze leskoffer

neemt u de klas mee op
ontdekkingsreis

Leskoffers

zijn te reserveren tegen een
geringe vergoeding.
Een gift of actie ten bate
van het werk onder het
Joodse volk wordt erg
op prijs gesteld.

De leskoffer is samengesteld met
authentieke materialen rondom het
Jodendom en is geschikt voor verschil-
lende leeftijdsgroepen.

Ook zijn onze voorlichters graag bereid
om op uw school een gastles te geven.
Door middel van een presentatie en de
materialen gaan de leerlingen met de
koffer als het ware 'op reis' en leren het
Jodendom kennen.

Deputaatschap voor Israël, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
Tel. 0348-489929 • info@boardforisrael.nl

Voor het reserveren van deze 'reiskoffer' of voor meer informatie en lesideeën zie
www.onderwijsisrael.nl

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
VERBAND VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN

Stolk Orgels | 1988 **35** JAAR 2023

DE SPECIALIST IN:

- DIGITALE ORGELS
- ZAAL- EN KERKORGELS
- HAUPTWERKORGELS
- VERHUUR

NIEUWERKERK A/D IJSSEL **KRABBENDIJKKE**
Vrijheidslaan 55 Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

 begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

20% KORTING OP GORDIJNEN

Actie geldt van 4 t/m 22 september 2023.

Vraag naar de voorwaarden.

 JANSEN

Dorpsstraat 123 - 6741 AD Lunteren
| www.jansenvoorverfenvonen.nl

Op D.V. zaterdag **23 september 2023** hoopt De Schutse haar jaarlijkse **landelijke verkoping te houden**. Tijdens deze verkoping is er van alles te koop en zijn er veel activiteiten voor jong en oud. U bent van harte welkom tussen 10.00 en 15.30 uur aan de Stationsstraat 28 in Kesteren.

 tree-o-logic
boomtechnisch onderzoek & advies

Net als Kees bomen inspecteren?

Wij zoeken een boominspecteur met een groen hart. Elke dag in de buitenlucht, zelfstandig werken, maar wel met een gezellig team om op terug te vallen.

- De auto krijg je van ons, de kilometers maak jij ✓
- Opleiding en/of ervaring heeft voorkeur, maar is geen pré ✓
- Doorgroei mogelijkheden naar een van onze specialisaties ✓
- Werken voor overheidsinstellingen en bedrijven ✓

TREE-O-LOGIC.NL/VACATURES

T. 0318 479 166
WERKENBIJ@TREEOLOGIC.NL

SOLLICITEREN?
Scan de QR-code

Verantwoordelijkheid, duidelijkheid, betrokkenheid, respect en talentontwikkeling

Deel jij deze kernwaarden? Wij komen graag in contact met een

DIRECTEUR(-BESTUURDER)

- Die het reformatorisch onderwijs uit overtuiging dient.
- Die als verbinder het gezicht van de school is.

Wat hebben wij te bieden?

- Een goed georganiseerde school met twee mooie gebouwen.
- Een prachtig team en een zeer betrokken achterban.
- Veel mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

Hierover voeren wij graag een goed gesprek!
Neem je contact met ons op?
Voor meer informatie: Zie www.rsgm.nl

 Rehobothschool
Geldermalsen

Het proces van werving en selectie wordt begeleid door Dick Both en Alex de Bruijn van Both & De Bruijn; leiderschap ontwikkelen.

MOLENAAR WITGOED zoekt een **MONTEUR van huishoudelijke apparaten in de regio Dordrecht en Alblasserdam**. Ben je klantvriendelijk en wil je graag werken in een leuk en gezellig team? Ben je handig en in staat om storingen aan wasautomaat, droger of koelkast te verhelpen of dit te leren van een ervaren collega? Neem dan contact op met dhr. J. Verheij, tel. 078-6311044 (zaak), 0628777276 (app) of stuur een mail naar molenaaralblasserdam@witgoedsspecialist.nl

'CRESCENDO ZINGT PSALMEN'
Koor- en Samenzangavond
Grote Kerk Dordrecht
D.V. Zaterdag 23 september
19.00 uur - Toegang gratis!
Chr. Urker Visserskoor Crescendo
o.l.v. Louwe Kramer
Bariton: Piet Baarsen
Orgel: Pieter Heykoop
Leiding: ds. J. de Kok
Collecte: Ezra for Israël

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.
Tevens voor mediation en zakelijke advisering.
Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.
 44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl
www.rpnederland.nl

 JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898
UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST
www.johdeheer.nl
Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

 Praktijk den Uijl
✔ HULPVERLENING
✔ COACHING
✔ TRAINING
✔ TOERUSTING
Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl
Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen
P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

ACTIVITEITEN

Dementie

Voor mantelzorgers van mensen met dementie

Woensdag 20 september - 19.45 uur | Capelle aan den IJssel | Janske Berghuis
Dinsdag 26 september - 19.45 uur | Goes | Elly Monster

Een pastoraal oog voor mensen met autisme

Voor ambtsdragers, andere pastoraal werkers en belangstellenden

Donderdag 28 september - 19.30 uur | Hanneke Schaap en ds. C.J. Droger

Autisme en geloven

Voor ouders van kinderen en jongeren met autisme en een (boven) gemiddelde intelligentie

Dinsdag 3 oktober - 19.45 uur | Apeldoorn | K. van Vliet
Dinsdag 10 oktober - 19.45 uur | Moerkapelle | H.M. Lobbezoo
Donderdag 19 oktober - 19.45 uur | 's-Gravenpolder | J.W. van de Graaf
Donderdag 26 oktober - 19.45 uur | Sliedrecht | D. Rosbergen

Training: Hoogbegaafd in verbinding

Voor (vermoedelijk) hoogbegaafde reformatorische volwassenen

Zaterdag 7 oktober - 10.00 uur | Geldermalsen | Hanneke Reitsma

Balanceren in je relatie

Voor echtparen van wie één van beide een lichamelijke beperking heeft

Zaterdag 14 oktober - 14.00 uur | Woerden | Bram ter Harmsel

Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

helpende handen
steat naast je

**buitenpraktijk
Mark.**

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener of armoede? Stichting kleinsteun.nl
06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge) maatjes, gastadressen en donateurs!**

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialistGa naar:
www.deboekenhoeve.nl

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

**AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL**

www.deverrassing.nl
0222 318906

CGO-CURSUS IN MOERKAPELLE

~ volg de Vervolgde Kerk ~

Kogelgaten in de kerkdeur. Een Bijbel onder je matras. Verstoten door je familie. Wat houdt christenvervolg precies in? De oude verhalen over amfiteaters kennen we, maar wat gebeurt er vandaag de dag in Noord-Korea, China en het Midden-Oosten?

**Vijf donderdagavonden
in oktober t/m december**

- Lijden en verdrukking in Bijbels licht
- Vervolging in de vroege kerk
- Vervolging vandaag: Noord-Korea, China en het Midden-Oosten
- Christenvervolg vanuit andere religies: Hindoeïsme en Islam
- De roeping van de kerk vandaag

Interesse in het programma?

Scan de QR-code of kijk op
bijzonderenoden.nl/cgo

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Liedererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 078-6912899
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)

De Saambinder: www.desaambinder.nl

Adviesplein gemeente en gezin:

www.gemeenteengezin.nl

Studenten: www.werkgroepstudenten.nl

Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Schipper naast God

Zijn jongenshart trok naar de zee. Daar was hij als een vis in het water. Eerst als matroos, later als 'De Admiraal'.

Uit:

Het levenslied van Robert

McCheyne is als hulppredikant in de buurt van Larbert met John en Thomas in gesprek.

De jongens kijken hem bewonderend aan. 'Wat weet u veel', zegt John.

McCheyne glimlacht. 'Ik ben ook weleens dom. Vorige week ben ik mijn preekset verloren. Toen moest ik helemaal uit mijn hoofd preken'.

Hij geeft zijn pony een klontje suiker en wil wegrijden. 'Nu moet ik gaan, jongens. Tot maandag in de torenkamer van de kerk, zullen we hopen'.

John en Thomas kijken McCheyne na totdat hij achter een heuvel verdwijnt. 'Hij is aardig, maar wat ziet hij er bleek uit', zegt Thomas.

'Catechisatie, catechismus', zegt hij een paar keer.

'Moeilijke woorden, maar ik houd van fluitspelen.

Ik denk dat ik ga, en jij?'

John knikt en trekt met een ruk de kar met zich mee. 'Ik ook'.

Twintig jongens komen die maandag naar de torenkamer van de kerk in Larbert. Ook McCheyne heeft woord gehouden. Behalve zijn Bijbel en enkele boeken heeft hij ook zijn fluit meegenomen.

'Fijn, dat jullie gekomen zijn vanavond. We gaan heel eenvoudig beginnen. Eerst lees ik een stuk uit de Bijbel, het eerste hoofdstuk. Daarin kunnen we horen hoe God de hemel en aarde volmaakt geschapen heeft. Jullie mogen vragen stellen als je iets niet begrijpt. Kijk, ik heb nog een ander boek bij me: de catechismus. Maar eerst wil ik jullie een lied leren. Enkele coupletten gaan over het leven van een mens voordat hij bekeerd is, maar ook enkele over hoe het is als hij de Heere mag leren kennen. Vanavond leren we het eerste couplet'.

Enkele keren klinkt de fluitmelodie en even later doen twintig jongensstemmen aarzelend mee: 'Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart; ik kende geen schuld en gevoelde geen smart...'

En 's avonds, in de eenvoudige huizen van de dorpen Larbert en Dunipace, zijn er enkele jongens die voor het eerst van hun leven hun knieën buigen voor de Heere. ♦

vervolgverhaal | M.H. Karels-Meeuse - uitg. Den Hertog

Michieltje had niets met stoffige schoolboeken. In zijn blauwgeruite kiel draaide hij liever 'de ganse dag' aan het wiel van de Vlissingse lijnbaan. De droom kwam uit toen hij als matroos mee mocht op een koopvaardijship en later op een walvisvaarder. Hij was ooit kaperkapitein en eindigde als admiraal van de nationale vloot!

Toch was voor hem die taak meer christenroeping en gewetensplicht dan hobby. Tussen de reizen door was hij thuis en las zijn vrouw en kinderen voor uit de Bijbel. Op zondag was het gezin in de St. Jacobskerk te vinden. Daar vond hij rust. En voedsel voor de zware taak die wachtte. Bij zijn vertrek liet hij een biddende vrouw achter. Hij vroeg een predikant mee aan boord. Er was zeemanskunst nodig, maar ook Godsvreze.

De vlootvoogd stond bekend als streng, rechtvaardig én zorgzaam voor zijn ondergeschikten. De bijnaam 'Bestevaer' (grootvader) droeg hij met ere. Wie zou niet graag op het schip van De Ruyter meevaren? Zijn strenge leiding was zakelijk maar ook geestelijk. Voor de hele bemanning waren de bidstonden met psalmgezang verplicht. Vloekers werden gestraft. Maar voor zijn oorlogsrivalen was de gevreesde admiraal de 'Schrik der zee'. Uit diep respect voor de zeeheld klonken na zijn dood saluutschoten uit vijandelijke kanonnen.

Michiels bescheidenheid was bij alle mensen bekend en bemind. Mensenvrees was hem vreemd, menseneer verachtte hij. Zijn geheim? De Ruyter noemde zichzelf 'Schipper naast God'. Dat was genoeg. Dan blijft een arme zondaar over. Zo is Michiel gestorven na de Slag bij de Etna. Zijn laatste gebed: 'O God, Gij zijt mijn God; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water' (Ps. 63). ♦

Leestip: Psalm 63

P.C. Beeke, Middelburg

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. **Labee**

Een nieuwe hemel

Onze zoon kwam laatst met het volgende: in de Bijbel lees ik over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; maar een nieuwe hemel is toch niet nodig? Wilt u het ons uitleggen?

Hemel der hemelen

Waarschijnlijk is er een misverstand over het woord 'hemel'. We moeten bij alle Schriftplaatsen die spreken over de nieuwe hemel(en) niet denken aan de plaats waar we de heerlijkheid van de heilige God weten, met de heilige engelen en de zielen van allen die in Christus ontslapen zijn. Eigenlijk gaat dit ons verstand al ver te boven, want we weten dat de heerlijkste en heiligste plaats te gering is om de eeuwige God daar te kunnen denken. We moeten hier spreken over één van Gods onmededeelbare eigenschappen, namelijk Zijn alomtegenwoordigheid. Zoals God door geen tijd kan worden besloten krachtens Zijn eeuwigheid, zo kan God ook niet door enige ruimte worden ingesloten. We spreken Sálomo na: 'Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Zie, de hemelen, ja, de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen; hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb' (1 Kon. 8:27).

Maar over de vernieuwing van dat heerlijke paradijs, of de derde hemel zoals Paulus daarover schrijft (2 Kor. 12:2,4), gaat het in alle Schriftwoorden over een nieuwe hemel niet.

Hemelen

Waarover gaat het dan wel? Als de profeet Jesaja de eindtijd beschrijft en de eeuwige vreugde van het nieuwe Jeruzalem, lezen we: 'Want zie, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden en zullen in het hart niet opkomen' (Jes. 65:17). Jesaja doelt dan op de schepping en spreekt over de vernieuwing van de kosmos. Het gaat om alles wat wij, door onze zonde, hebben bezoedeld en bevekt. De woorden van Petrus in zijn tweede brief sluiten daarop aan. Daar schrijft hij in hoofdstuk 3 over de wederkomst en de vernieuwing van de schepping.

De bruidskerk van Christus wordt opgewekt tot een heilige wandel en godzaligheid: 'Verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten!' (2 Petr. 3:12). En dan trekt Petrus de lijn van de hoop direct door als hij eraan toevoegt: 'Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont' (2 Petr. 3:13).

In die lijn moeten we ook in het laatste Bijbelboek de woorden uit Openbaring 21 vers 1 verstaan: 'En ik zag een nieuwen hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer'. In al deze genoemde voorbeelden betekent het woordje 'hemel' of 'hemelen' niet de hemel der hemelen, maar de wolkenhemel en sterrenhemel, het uitspansel, het firmament, de hele schepping, die vernieuwd zal worden. Alles waar de gevallen Adamskinderen met hun vingers hebben aan gezeten, zal worden gereinigd en geheiligd.

Over de wijze waarop die vernieuwing zal plaatsvinden ligt een sluier. Kanttekening 38 op 2 Petrus 3:10 legt dat uit: 'Hoe dit voorbijgaan of vergaan van hemel en aarde geschieden zal, zijn verscheidene meningen, zo van oude als van nieuwe leraars. Sommigen menen dat de substantie of het wezen zelf der wereld ten enenmale zal vergaan en vernietigd worden. Anderen, dat alleen de hoedanigheden derzelve zullen vergaan en veranderd worden, en de substantie of het wezen blijven. Welke mening wel de algemeenste en waarschijnlijkste is'. Lezer(es), de vraag blijft over of u uitziet naar deze dag! Verlangt u naar die toekomst? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.